הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנד

(לא) שָׁאֵינָן (י"ם) [יא] קְדוֹשִׁים כְּמוֹ הֵם (פסקי מהרא"י סימן רכ"ה): ז ח**הַבִּימָה** (פָּרוּשׁ מָקוֹם גָּבוֹהַּ) כְּגוֹן בִּימָה שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים (לב) לַמֶּלֶךְ, אֵין בָּהּ קְדֻשַּׁת אָרוֹן אֶלָּא קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת: ח * ט**הָאָרוֹן** וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים לְסֵפֶר תּוֹרָה, (לג) מוֹעִיל בּוֹ תְּנַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ שֶׁאֵר תַּשְׁמִישׁ, (לד) אֲפִלּוּ דְּחֹל. הַגָּהָה: וְנָהֲגוּ לַהֲנוֹת בְּכַמָּה הֲנָאוֹת מִדִּבְרֵי קְדֻשָּׁה, כְּגוֹן מִטְפָּחוֹת שֶׁל סְפָרִים וְשֶׁלְחָן שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּמְעִילִים שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה, וְכָתְבוּ הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנֶּהֱגוּ כֵּן (לה) * וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר, לַב בֵּית דִּין (לו) מַתְנֶה עֲלֵיהֶם מֵעַכְשָׁיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ בְּנֵי אָדָם לִידֵי תַּקָּלָה, (לז) וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִתְנוּ

ח מְגִלָּה סוֹף פֶּרֶק ד' (לב.) וּבִירוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ג ה"א). ט יְרוּשַׁלְמִי שָׁם וְהֶבְיאוּ הָרא"ש שָׁם (פ"ד סי' יא).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ פָּרֹכֶת מִסְּבָּה שֶׁהָאָרוֹן מְבַהִיק, עַיֵּן שָׁם: [יא] **קְדוֹשִׁים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּשְׁיוּרֵי בְּרָכָה (סק"ב) כָּתַב שָׁמָצָא כָּתוּב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְהוּדָה בֶּן הָרא"ש בְּסֵפֶר חֻקַּת הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּשְׁאַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה מְגֻאָּח בְּאָרוֹן וְעָשָׂה אָרוֹן אַחֵר וְהוֹשִׂם בּוֹ, אִם יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּאָרוֹן הָרִאשׁוֹן לְשׂוּם בּוֹ גְּמָרוֹת וּפֵרוּשִׁים וְשִׁאֵר סְפָרִים. וְכָתַב חָכָם אֶחָד שֶׁמִּפְּתִי, הָא לָאו הָכִי שְׁרֵי מִשּׁוּם דְּהַאי קֹדֶשׁ וְהַאי קֹדֶשׁ. וְאֵין זוֹ רְאָיָה דְּהָתָם סֵפֶר תּוֹרָה בִּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת וּבְקִדֻּשָּׁתָהּ קַיֶּמֶת, וְעוֹד דְּשָׁמָּא קְדֻשַּׁת תְּרוּמָה כִּקְדֻשַּׁת סֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל הָכָא שְׁאֵין הַסֵּפֶר תּוֹרָה שָׁם אִסּוּר לְהַנִּיחַ שָׁם גְּמָרוֹת וּפֵרוּשִׁים שֶׁהֲרֵי הָאָרוֹן מְקֻדָּשְׁתוֹ, כְּדְאָמְרִינַן (מגילה כו.) גַּבֵּי תֵּיבוֹתָא דְּאַרְפִּיט דְּאָסוּר לְמֶעְבַּד מִינֵּיהּ כּוּרְסְיָא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן שו"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ט' שֶׁמַּפְתִּיר לְהַעֲמִיד סִפְרֵי תּוֹרָה פְּסוּלִין בְּאָרוֹן הַקֹּדֶשׁ מִצַּד קְדֻשַּׁת הָאָרוֹן,

בַּאֵר הֵיטֵב

שְׁלֵמִים וּשְׁבוּרִים שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פְּמוֹט לְהַדְלִיק בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. חוֹת יָאִיר סִימָן (קע"א) [קס"ב]. וּבְשׁוּ"ת בַּ"ח סִימָן י"ז מַתִּיר לַעֲשׂוֹת מְפֹרֶכֶת מַפָּה עַל הָעַמּוּד וְאוֹסֵר לַעֲשׂוֹת חַפָּה לַחֲתָנִים, וּמְגַן אַבְרָהָם (ס"ק יג) מַקֵּל מִטַּעַם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶם. וְאֵין לִתֵּן לְכוֹבֵס עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֶלָּא יְכַבְּסֵם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט): (י"ם) **קְדוֹשִׁים כְּמוֹ הֵם.** מְפוֹת שְׁפוֹרְסִים עַל הַסְּפָרֵי תּוֹרָה יְכוֹלִים לְתַלּוֹתָן בְּכֹתֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן כְּלֵי כֶּסֶף שְׁמַשְׁתִּימִים עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה יְכוֹלִים לְהַנִּיחָם עַל הָעַמּוּדִים שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (רַדְבַּ"ז) [בְּנְיָמִין זְאֵב] סִימָן קע"ד. כָּתַב רַשַׁ"ל (בהגהותיו לטור) נִרְאֶה דְּאֵין קְרוֹי הוֹרָה מִקֻּדָּשָׁה אִם מְנִיחִים שָׁאֵר סְפָרִים בָּאָרוֹן אֲצֵל סֵפֶר תּוֹרָה דְּהָא עֲדַיִן קְדֻשָּׁתוֹ קַיָּם, תֹּדַע שֶׁהֲרֵי אָנוּ מַנִּיחִים לְעוֹלָם יְרִיעוֹת פְּסוּלִים בָּאָרוֹן וְהוּא הַדִּין חֻמָּשִׁים וּשְׁאָר סְפָרִים. אֶכֶן צָרִיךְ עִיּוּן הֵיכָא שֶׁהוֹצִיאוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה מִמֶּנּוּ אִם יְכוֹלִין לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ שְׁאָר סְפָרִים. דְּמַאַחַר דְּלֵית בֵּיהּ סֵפֶר תּוֹרָה הֲוֵי הוֹרָדָה מִקְּדֻשָּׁה לְפִי שָׁעָה אוֹ לֹא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַב"ח (סי' קנג ס"ט) כָּתַב עָלָיו וְלִי נִרְאֶה פָּשׁוּט דְּאָסוּר דַּאֲפִלּוּ לְפִי שָׁעָה מִקְרֵי הוֹרָדָה, וַאֲפִלּוּ לְהַנִּיחָהּ אֲצֵל סֵפֶר תּוֹרָה נָמִי אֵין נִרְאֶה לְהָקֵל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן (תתקל"ד) [תתקל"ה] אֵיתָא דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים. וְכָתַב ט"ז (סק"ו) לְפִי זֶה לֹא יָפָה עוֹשִׂים בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שְׁמוֹצִיאִים כָּל סִפְרֵי תּוֹרָה וְשָׂמִים שָׁם נֵר דּוֹלֵק, וְהֵרֵי הֵפֶךְ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ תַּשְׁמִישׁ שָׁם נֵר דּוֹלֵק, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב עוֹד הַךְ קְדֻשַּׁת הָאָרוֹן הֵיא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה קְבוּעַ לְעוֹלָם בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל אִם עוֹשִׂין אוֹתוֹ לִזְמַן וּלְאַחַר כָּךְ יַעֲשׂוּ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ כָּרָאוּי, נִרְאֶה דְּלְאַחַר שֶׁעָשׂוּ אָרוֹן שֵׁנִי לְקִבְיעוּת נִתְבַּטְּלָה הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הָרִאשׁוֹן, וְעַל כֵּן מֻתָּר לְשׂוּם בְּתוֹכוֹ סְפָרִים. וְכָתַב עוֹד וּלְוֹלֵא דְּמִסְתְּפֵינָא אֲמֵינָא מִלְּתָא חֲדַתָּא, דְּהָא דְּאָמְרִינַן דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת מִקְּדֻשָּׁה חֲמוּרָה קְדֻשָּׁה קַלָּה הַיְינוּ כָּל זְמַן שֶׁרָאוּי לְקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, אֲבָל אִם אֵינָהּ רְאוּי לָזֶה רַק לְקַלָּה, טְפֵי עָדִיף שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהּ לְכָל הַפָּחוֹת קְדֻשָּׁה קַלָּה מִמַּה שֶׁתִּהְיֶה פְּנוּיָה וְתִגָּנֵז, עַד כָּאן לְשׁוֹן ט"ז. וּמִגַּן אַבְרָהָם (ס"ק יד) כָּתַב עַל הַב"ח (שם), אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה, וּבְאָרוֹן הַבָּנוּי כְּמִין חֶדֶר פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סָעִיף קָטָן ג'. הַט"ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּקַרְקַע. אֲבָל לֹא רְאִיתִי נוֹהֲגִין כֵּן [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ה]:

ח * הָאָרוֹן וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים לְסֵפֶר תּוֹרָה. וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה כְּמוֹ תִּיק שֶׁל תְּפִלִּין וְכַדּוֹמֶה דְּמַהֲנֵי בְּהוּ תְּנָאָה:

*** וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר. מִשְׁמַע מִזֶּה, דִּבְדָבָר שֶׁאֶפְשָׁר לְזַהֵר מֵהֶם אֵין אוֹמְרִים**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִשְּׁאָר כְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁדִּינָם כְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל שְׁאָר תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ שֶׁאֵינָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּגוֹן שֶׁל תְּפִלִּין וְכַדּוֹמֶה, אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה כְּלָל [פְּרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו)]: (לא) **שָׁאֵינָן קְדוֹשִׁים.** שֶׁאֵינָן לֹא לְנוֹי וְלֹא לְמַלְבּוּשׁ רַק לְסִימָן בְּעָלְמָא שֶׁלֹּא יִטְעוּ וְעַל כֵּן הֵרֵי הוֹרָדָה מִקְּדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, (כ) וְעָכְשָׁו שָׁנֶהֱגוּ לְתְלוֹת הַיָּד בַּסֵּפֶר תּוֹרָה לְנוֹי, אִם כֵּן תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה הָוֶה בְּוַדַּאי מַתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ מִכְּלוֹנָסִים. אִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תתקל"ד דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּתוֹךְ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים דְּהֵרֵי הוֹרָדָה לִקְדֻשָּׁה, וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) כָּתַב דְּאָפְשָׁר דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶם, (כא) דְּנוֹהֲגִין לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים, (כב) אֲבָל חֻמָּשִׁים וּשְׁאָר סְפָרִים יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ אֲפִלּוּ לְפִי שָׁעָה בֵּין כְּשֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנָּח בְּתוֹכָהּ אוֹ לֹא, (כג) וּבְאָרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה לְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ג' בַּהַגָּהָ דְּיֵשׁ לוֹ רַק קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי. וְעַיֵּן ט"ז (סק"ז) שֶׁמִּפְקְפֵק קְצָת עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁלְּאַחַר שֶׁמּוֹצִיאִין כָּל הַסְּפָרֵי תּוֹרָה שָׂמִים שָׁם נֵר דּוֹלֵק, דְּהֵרֵי דְּפָן אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ תַּשְׁמִישׁ לְאוֹתוֹ הַנֵּר. וְקְדֻשַּׁת הָאָרוֹן הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה קָבוּעַ לְעוֹלָם, (כג) וְאָז אֲפִלּוּ נִתְיַשֵּׁן הָאָרוֹן וְעָשׂוּ אַחֵר אֲפִלּוּ הָכִי אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּרִאשׁוֹן לְהוֹרִידוֹ מִקְּדֻשָּׁתוֹ, אֲבָל אִם עוֹשִׂין אוֹתוֹ לִזְמַן עַד שֶׁיַּרְחִיב ה' לַעֲשׂוֹת אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ כָּרָאוּי, לְאַחַר שֶׁעוֹשֶׂה אָרוֹן הַשֵּׁנִי נִתְבַּטֵּל קְדֻשַּׁת אָרוֹן הָרִאשׁוֹן, וְעַל כֵּן מֻתָּר לָשׂוּם בְּתוֹכוֹ סְפָרִים [ט"ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסֵפֶר לַהֲנָאָתוֹ כְּגוֹן לְהָנֵחַ בְּפָנֵי הַחַמָּה אוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְאֶה חֲבֵרוֹ מַה שֶּׁעוֹשֶׂה. וּלְהַנִּיחַ סֵפֶר אַחֵר תַּחַת סֵפֶר שֶׁלּוֹמֵד בּוֹ כְּדֵי לְהַגְבִּיהוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר, וְאִם מֻנָּח סֵפֶר אֶחָד לְכָלֵי עָלְמָא מֻתָּר לְהַנִּיחַ סֵפֶר אַחֵר עָלָיו [חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סמ"ח)]. וּכְשֶׁהַשָּׁמֶשׁ זוֹרַחַת עַל הַסֵּפֶר שָׁלּוֹמֵד בּוֹ (כד) יֵשׁ לְהָקֵל בְּמָקוֹם הַדְּחַק לְהָגֵן בְּסֵפֶר אַחֵר לִהְיוֹת לְצֵל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה לַהֲנָאָתוֹ. לֹא יְשַׁרְטֵט קוּנְטְרֵס עַל הַסֵּפֶר, שֶׁהַקּוּנְטְרֵס עֲדַיִן אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה, אֲבָל כְּשֶׁכָּבַר כָּתוּב עָלָיו דִּבְרֵי תּוֹרָה יֵשׁ לְהָקֵל אִם הוּא לְצָרְכּוֹ. אַל יַנִּיחַ קוּנְטְרֵסִים (כה) שֶׁלֹּא נִכְתְּבוּ בָּם דִּבְרֵי תּוֹרָה בְּסֵפֶר וְלֹא שׂוּם דָּבָר, וּפְשִׁיטָא לִכְתֹּב בְּסֵפֶר חֻשְׁבּוֹנוֹתָיו דְּאָסוּר, וְלֹא יִנְסָה בּוֹ בְּקָלְמוֹס. וְצָרִיךְ לִמְחוֹת בְּקוֹשְׁרֵי הַסְּפָרִים שֶׁמְּדַבְּקִין בִּלּוּחוֹת הַסְּפָרִים כְּתָבֵי קֹדֶשׁ, (כו) וְיָדוּעַ שֶׁהַמְאַבֵּד כְּתָבֵי קֹדֶשׁ עוֹבֵר בְּלֹא דְּ"לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יב ד), (כז) וַאֲפִלּוּ אִם נֶאֱמַר דְּיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִמְחַק שָׁם הַתֵּבוֹת וּבִפְרָט הַשֵּׁמוֹת, עַל כָּל פָּנִים הוּא מוֹרִידָן מִקְּדֻשָּׁתָן וְהוּא אִסּוּר גָּמוּר: ז (לב) **לַמֶּלֶךְ.** שֶׁהָיָה קוֹרֵא בַּתּוֹרָה עָלָיו בִּזְמַן הַקָּהָל, (כח) וְהוּא הַדִּין בִּימָה שֶׁלָּנוּ שֶׁעוֹמֵד עָלָיו הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה: ח (לג) **מוֹעִיל בּוֹ תְּנַאי.** הַיְנוּ כְּשֶׁהִתְנוּ בִּתְחִלַּת עֲשִׂיָּתוֹ שֶׁיְּהֵא מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וְאֵין חִלּוּק (כט) בֵּין לִזְמַן שֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנַּחַת בּוֹ (ל) אוֹ אַחֵר כָּךְ: (לד) **אֲפִלּוּ דְּחֹל.** וּמִכָּל מָקוֹם לְתַשְׁמִישׁ מְגֻנֶּה לֹא מַהֲנֵי תְּנָאָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) בְּשֵׁם קנ"א סָעִיף קָטָן י"ד]: (לה) **וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר.** עַיֵּן בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' רעג) דְּמוֹכֵחַ שָׁם דְּזָהוּ דַּוְקָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל לֹא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל יָחִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ: (לו) **מַתְנֶה עֲלֵיהֶם מֵעַכְשָׁיו.** וְדַוְקָא בְּמַה שֶּׁמְּבֹרָר מִנְהָגָא לְהָקֵל, (לז) אֲבָל בְּמַה שֶּׁאֵינוֹ מִנְהָגָא אֵין לָנוּ לְהָקֵל מֵעַצְמֵנוּ דְּאֶפְשָׁר דְּלֹא הִתְנוּ עַל זֶה: **וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִתְנוּ.** וּמִסְּתָם בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן, נִדְחַקְתִּי כְּדֵי לְיַשֵּׁב קְצָת מַה שֶּׁאֵין הָעוֹלָם נִזְהָרִין, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִשְּׁמַע שָׁם דְּרָאוּי לְכָל אָדָם כְּשֶׁמְּנַדֵּב דָּבָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּפְרִי מְגַדִּים: (כא) בַּ"ח (סי' קנג ס"ט) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ב) בְּשֵׁם שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קנג הגה"ט) וּבֵית מֵאִיר דְּלֹא כְּרַשַׁ"ל (בהגהותיו לטור): (כב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד). **וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי** בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל) **דִּדְיִן שֶׁל אָרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה אֵינוֹ מַסְפִּיק לְכֵלִי עָלְמָא, מִסֵּילָא גַּם בְּעִנְיָן זֶה אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר:** (כג) בֵּן מוֹכֵחַ מִשַּׁ"ז (סק"ז), וְכֵן כָּתַב בְּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן פ"ק יא). **וְלֹא הָעִתַּקְתִּי מַה שֶּׁכָּתַב הַשַּׁ"ז דְּהֵיכִי דְּאִי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה רִאשׁוֹנָה** טוֹב יוֹתֵר לְהוֹרִידוֹ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה מִשֶּׁיִּגָּנֵז לְגַמְרֵי, דְּהַכְבּוֹר שׁוֹר גמרא) חוֹלֵק עָלָיו, וְגַם בִּקְרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ז) הַשִּׁיב עָלָיו, עַיֵּן שָׁם: (כד) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ס יד) וּפְרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו): ז (כה) יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"ב (סי"ד): ח (כו) יְרוּשַׁלְמִי (מגילה פ"ג ה"א): (כז) חַיֵּי אָדָם (שם): (כח) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּפְרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו): (כט) יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (ס"ד): (ל) אֲחֲרוֹנִים: (לא) אַלְיָה רַבָּה (ס"ק יג):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה סִימָן קנד

כְּאִלּוּ (יב) הֻתְּנוּ דָּמֵי (תרומת הדשן סימן רע"ג ובית יוסף (ד"ה ומ"ש וכפ"ת)): ט הַמִּתְנַדְּבִים סֵפֶר תּוֹרָה וּמַנִּיחִים מִטְפָּחוֹת בְּבֵית הַבְּנֶסֶת, מֵתֵר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כָּל סֵפֶר וְסֵפֶר, (לח) שֶׁלְּדַעַת כֵּלָּן הֶקְדֵּשׁוּ. אֲבָל הַמַּנִּיחִים בְּבֵיתָם וְאַחַר כָּךְ מַקְדִּישִׁין, כֵּיוָן שָׁעַל דַּעַת אוֹתוֹ סֵפֶר נַעֲשָׂה וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אוֹתוֹ סֵפֶר, (לט) אָסוּר לְהַנִּיחוֹ בְּסֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר, (מ) וְיֵשׁ מַתִּירִים. *(וְכֵן נוֹהֲגִין עַכְשָׁיו, (מא) מְשׁוּם לֵב בֵּית דִּין מַתָּנָה עֲלֵיהֶם לִנְהֹג כָּךְ): י כ הַנּוֹהֲגִים לְהַנִּיחַ עֲטָרוֹת סֵפֶר תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַקּוֹרֵא בְּסִיּוּם הַתּוֹרָה, (מב) אֵין מוֹחִין בְּיָדָם, אֲבָל הַמַּנִּיחִים אוֹתָם בְּרֹאשֵׁי חֲתָנִים דְּעָלְמָא, מוֹחִין (יג) בְּיָדָם: יא * ל נֵרוֹת שֶׁל (יד) שַׁעֲוָה (מג) שֶׁנְּתָנָם כּוּתִי לַעֲבוֹדַת אֱלִילִים, (מד) וְכֵבָן שַׁמָּשָׁן וּנְתָנָם אוֹ מְכָרָן לְיִשְׂרָאֵל, אָסוּר לְהַדְלִיקָם (טו) (מה) בְּבֵית הַבְּנֶסֶת. הַגָּהָה: (מו) אַף עַל פִּי שֶׁמְּתֻרִּים לְהֶדְיוֹט. מוּמָר עוֹבֵד כּוֹכָבִים שָׁנִּתַּן

י הַרְשָׁבָּ"א (מגילה כז. ד"ה וכתוב). כ שָׁם מֵהַיְרוּשַׁלְמִי (שם פ"ג ה"א). ל רַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּנְתִיב (ב') [ג'] (ח"ח).

בְּאֵר הַיטֵב

סִימָן רפ"ב (ס"ק יג) כָּתַב דְּאָסוּר לִקַּח סֵפֶר וּלְהַנִּיחוֹ תַּחַת סֵפֶר אַחֵר כְּדֵי לְהַגְבִּיהוּ שֶׁיִּהְא נַחַ לוֹ לִרְאוֹת לְעֵין בְּתוֹכוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן מַנָּח הַסֵּפֶר כְּבָר אֲז מֻתָּר לְהַנִּיחַ הַשֵּׁנִי עַל גַּבָּיו, עַד כָּאן. וּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יד) כָּתַב דְּמֻתָּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְלִמּוּד מִמֶּנּוּ. כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתצח) לֹא יִשְׁטֹט קַנְטְרֵס עַל הַסֵּפֶר, לְפִי שֶׁאֵין קְדֻשָּׁה לַקַּנְטְרֵס עַד שֶׁיִּכְתְּבוּ בּוֹ, וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) מַשְׁמַע דִּכְשֶׁכְּתָבוּ בּוֹ מֻתָּר לְהַנִּיחַ עָלָיו. אִם הַחַמָּה זוֹרַחַת וְלֹא יָכוֹל לִלְמֹד מֻתָּר לְהַנִּיחַ סֵפֶר אֶחָד לְהֵיוֹת לְצַל, אֲבָל שְׁלֹא לְצֹרֶךְ אִסּוּר לְהָנוֹת בּוֹ. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן (תתצ"ח) [תתק"ד]. לֹא יַנִּיחַ קַנְטְרֵסִים בְּסֵפֶר וְאַל יִכְתֹּב חֻשְׁבּוֹנוֹתָיו בְּסֵפֶר וְלֹא יִנְפֹּה בּוֹ הַקּוֹלְמוֹס. סֵפֶר חֲסִידִים שָׁם (סי' תתקז). כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) תָּמִיהָ עַל גְּדוֹלֵי הַדּוֹר שֶׁאֵין מוֹחִין בְּהָעוֹשִׂין בְּדִבְּרֵי הַסְּפָרִים כִּתְבֵי קֹדֶשׁ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אוֹ הַגְּזָבְרִים כְּשֶׁקּוֹנִין אֵיזֶה דָּבָר, לְהַתְנוֹת שֶׁיִּהְיוּ רַשָּׁאִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו)]: ט (לח) שֶׁלְּדַעַת כֻּלָּן הֶקְדֵּשׁוּ. וְכָל שֶׁכֵּן מִטְפָּחוֹת שֶׁהַגְּזָבְרִים קוֹנִים אוֹתָם לְצָרְכֵי הַסְּפָרִים שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּוַדַּאי לְדַעַת כֵּן נִתְקַדְּשׁוּ לְכַתְּחִלָּה שֶׁיִּהְא מֻתָּר לִתְּנָם מִפֶּסַח לְסֵפֶר: (לט) אָסוּר לְהַנִּיחוֹ וְכוּ'. מְשׁוּם (נ) דְּכָל שִׁנּוּי מִקְדֻּשָּׁה לְקִדְשָׁה אָסוּר, אִם לֹא לַחֲמוּרָה מִמֶּנּוּ: (מ) וְיֵשׁ מַתִּירִים. כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ מוֹרִידָהּ מִקְּדֻשָּׁתָהּ: (מא) מְשׁוּם לֵב בֵּית דִּין וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (נ) אַף עַל גַּב דִּמְצַד הַדִּין רָאוּי לִפְסֹק כְּהַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּשִׁנּוּי מִקְדֻּשָּׁה לְקִדְשָׁה שֶׁשָּׁוֶה לָהּ אָסוּר, מִכָּל מָקוֹם הָכָא מֵאַחַר מְשׁוּם לֵב בֵּית דִּין וְכוּ': י (מב) אֵין מוֹחִין בְּיָדָם. שֶׁאֲנִי אוֹמַר לֵב בֵּית דִּין מַתָּנָה עַל זֶה בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ כֵּן כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין לִכְבוֹד הַתּוֹרָה, אֲבָל בְּרֹאשֵׁי חֲתָנִים דְּעָלְמָא לֹא, שֶׁאֵין אָדָם מַתָּנָה בָּעֲטָרוֹת שֶׁהֵן תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה לְכִבּוֹד הַסֵּפֶר תּוֹרָה שֶׁיִּהְא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הֶדְיוֹט לִכְבוֹד עַצְמוֹ. אֲבָל אִם הִתְנוּ בְּהֶדְיָא בְּשָׁעַת עֲשִׂיַּת הָעֲטָרָה שֶׁיַּנִּיחוּהוּ בְּרֹאשֵׁי חֲתָנִים דְּעָלְמָא שָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח' [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְאֵלֶּיהָ רַבָּה (ס"ק יד)]: יא (מג) שֶׁנְּתָנָם כּוּתִי לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. פֵּרוּשׁ לְבֵית עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים לְהַדְלָקָה: (מד) וְכֵבָן שַׁמָּשָׁן וְכוּ'. כְּלוֹמַר דְּאָז מֻתָּרִין לְהֶדְיוֹט וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּהַגָּהָה דִּנְתְבַּטֵּל מֵהֶם שֵׁם נוֹי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים עַל יְדֵי כִּבּוּיִן, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּרִין לְגַבּוֹהּ מִשּׁוּם דְּמָאִיס, וְהוּא הַדִּין שֶׁאָנוּ הַנּוֹטֵף מִגְּרוֹתֵיהֶם דְּאָסוּר [חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל יז סנ"ב)]. וְאִם לֹא הֻדְלְקוּ עֲדַיִן מֵעוֹלָם וּמְכָרָן שַׁמָּשָׁן לְיִשְׂרָאֵל, (לז) מֻתָּר אַף לְגַבּוֹהּ דְּלֹא חָל עֲלֵיהוּ שֵׁם נוֹי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים מֵעוֹלָם: (מה) בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְהוּא הַדִּין לְכָל הַדְלָקָה שֶׁל מִצְוָה (לה) כְּגוֹן הַדְלָקַת הַנֵּר דְּשַׁבָּת וְדַחֲנֻכָּה אוֹ לִלְמֹד לְפָנֵיהֶן דְּאָסוּר, (לו) וְהוּא הַדִּין לְכָל מִלֵּי דִּמְצְוָה אֵין עוֹשִׂין מִדָּבָר שֶׁנַּעֲשָׂה לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, עַיֵּן סִימָן י"א סָעִיף ח' וְסִימָן תקפ"ו סָעִיף ג'. וּלְעִנְיַן לַעֲשׂוֹת מִבֵּית תְּפִלָּה שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים בֵּית הַכְּנֶסֶת, כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז) בְּשֵׁם הָרַא"ם (בשו"ת סי' פא) לְהָקֵל, וְנוֹטֶה לְהַחְמִיר לַעֲשׂוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת קְבוּעַ, עַיֵּן שָׁם, וְכִמְדֻמֶּה שֶׁהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּאוּר הֶלְכָה (ד"ה נרות) שֶׁבֵּרַרְנוּ דְּדִוְקָא כְּשֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהַעֲמִיד שָׁם אֱלִילֵיהֶם, אֲבָל אִלּוּ שֶׁמַּעֲמִידִין שָׁם אֱלִילֵיהֶם אַף שֶׁהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל, דְּאָז מֻתָּר הַבַּיִת לְהֶדְיוֹט מַטַּעַם שֶׁכְּבָר נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה מִשָּׁם מִשְׁמְשֵׁי אֱלִיל כִּדְאִיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה קמ"ה סָעִיף ג', עַל כָּל פָּנִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת אָסוּר: (מו) אַף עַל פִּי שֶׁמֻּתָּרִים לְהֶדְיוֹט. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַטַּעַם בְּטוּל כַּנַּ"ל אֲפִלּוּ הָכִי לְגַבּוֹהּ אָסוּר מִשּׁוּם דְּמָאִיס. וְהוּא הַדִּין מְנוֹרוֹת שֶׁקּוֹרִין לַייכְטֶע"ר שֶׁהָיוּ בְּבֵית אֱלִילִים שֶׁלִּקְחָן יִשְׂרָאֵל אַחַר שֶׁבְּטְלָן הָעוֹבֵד גִּלּוּלִים, שֶׁמֻּתָּרִין לְהֶדְיוֹט, אֲפִלּוּ הָכִי לְבֵית הַכְּנֶסֶת אָסוּר מִשּׁוּם דְּמָאִיס, וְהוּא הַדִּין לְהַדְלִיק בָּהֶן בְּבֵיתוֹ לְצֹרֶךְ מִצְוָה כְּמוֹ לְנֵר שַׁבָּת וְכַדּוֹמֶה [פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ח)] בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הַטַּ"ז] וְאַף דְּאֵלֶּיהָ רַבָּה (ס"ק טו) צַדָּד לְהָקֵל, הַפְּרִי מְגַדִּים וְהַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר

בְּאוּר הֲלָכָה

בִּסְתָמָא לֵב בֵּית דִּין מַתָּנָה עֲלֵיהֶם [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק טו)]:

ט * וְכֵן נוֹהֲגִין עַכְשָׁיו מְשׁוּם לֵב בֵּית דִּין מַתָּנָה וְכוּ'. **לְכְאוֹרָה לְפִי מָה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ל"ה** בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' רעג) דְּכִסְפֶר תּוֹרָה שֶׁל יְחִיד שַׁיָּשׁ לוֹ בְּבִיתוֹ אֵין שַׁיָּךְ לֵב בֵּית דִּין מַתָּנָה, **אִם כֵּן הָכָא כֵּיוָן שֶׁבְּבִיתוֹ נִתְקַדֵּשׁ מִכֹּחַ הַמִּטְפַּחַת לְסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ קֹדֶם שֶׁהִקְדִּישׁ הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, מַה שַּׁיָּךְ לֵב בֵּית דִּין עַל זֶה, וְאוּלַי דְּנֹאמַר דְּמֵירֵי בְּשֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ מֵתְחִלָּה בְּשָׁעָה שֶׁקָּנָה אוֹתָהּ לְהַקְדִּישָׁהּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת** וּמִפֵּילָא לֹא יִחֲדֵהּ לְזוֹ דַּוְקָא, **אֲבָל אִם כֵּן הָיָה לוֹ לְרַמ"א לְפָרֵשׁ זֶה וּמִדְּתָם מַשְׁמַע דִּבְכָל גַּוְנֵי שָׁרֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

יא * **נֵרוֹת שֶׁל שַׁעֲוָה וְכוּ'. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק מה) **בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּעִנְיַן לַעֲשׂוֹת מִבֵּית גִּלּוּלִים בֵּית הַכְּנֶסֶת,** שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז) בְּשֵׁם הָרַא"ם (בשו"ת סי' פא) לְהָקֵל, וְדַעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טו) דְּלֹא נִתְבַּטֵּל מ"ז מ"ז, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם מְעוֹלָם לְהָקֵל לַעֲשׂוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת קְבוּעַ. **וְאוּלָם דַּע דְּכָל זֶה אִם לֹא הֶעֱמִידוּ שָׁם הֶעוֹבְדֵי גִּלּוּלִים אֶת אֱלִילֵיהֶם, בְּזֶה מְצַדֵּד הַמַּגֵּן אַבְרָהָם** (שם) **דְּלֹא דְּמֵי לְנֵרוֹת שֶׁעָנָה שֶׁאָסוּר לְמִצְוָה אַף לְאַחַר הַבְּטוּל,** דְּשָׁם חָל עֲלֵיהֶם עַל כָּל פָּנִים שֵׁם נוֹי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים עַל יְדֵי כִּבּוּיִן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבֵית זֶה דְּלֹא חָל עֲלֵיהֶם מֵעוֹלָם שֵׁם נוֹי עֲבוֹדָה זָרָה וְלֹא שָׁם מְשַׁמְּשֵׁי עַכּוּ"ם, דְּהָכָא לֹא הָיָה שָׁם עֲבוֹדָה זָרָה בְּבֵית זֶה רַק שֶׁהֵם מְשֻׁתָּפִים וּמִתְפַּלְּלִים לָאֱלִילֵיהֶם שָׁם, [וְצָרִיךְ לָזֶה גַּם כֵּן הַשַּׁעַם שֶׁהַבַּיִת הוּא כְּעֵין מְחֻבָּר, אֲבָל לֹא זֶהוּ עִקַּר הַשַּׁעַם דְּהָא מְדִינָא כְּתָלוּשׁ נֶחְשָׁב, וְגַם דְּהָא מְחֻבָּר עַצְמוֹ לְמִצְוָה אָסוּר אִם נַעֲבַד כִּדְאִיתָא בִּגְמָרָא שָׁם (ע"ז מו:), וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּדַף מ"ו מ"ז, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם מוּכָח דְּאַף מְחֻבָּר גָּמוּר אָסוּר לְמִצְוָה וְרַק בָּזֶה מְצַדֵּד לְהָקֵל כַּנַּ"ל]. **אֲבָל אִם מַעֲמִידִין שָׁם אֱלִילֵיהֶן,** דְּחָל עַל הַבַּיִת שֵׁם מְשַׁמְּשֵׁי עַכּוּ"ם וְאָסוּר בַּהֲנָאָה אַף לְהֶדְיוֹט כְּדְאִיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קמ"ה סָעִיף ג' בַּהַגָּ"ה, אִם כֵּן **אַף לְאַחַר שֶׁהוֹצִיאוּם מִשָּׁם** דְּהַתַּר הַבַּיִת לְהֶדְיוֹט מִשֵּׁם בְּטוּל, מִכָּל מָקוֹם **עַל כָּל פָּנִים לְמִצְוָה אָסוּר** כְּמוֹ לְעִנְיַן נוֹי עַכּוּ"ם אַף לְאַחַר שֶׁבְּטְלוּ, וְנִרְאֶה לִי שֶׁעַל זֶה רָמַז הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּמַה שֶׁכָּתַב (שם) וְעַיֵּן סִימָן קמ"ה סָעִיף ג'. וְאֵין לְהָשִׁיב עַל זֶה מִמַּה דְּאִיתָא בְּסִימָן קמ"ג סָעִיף ב' דְּכָתוּב שָׁם, אֲבָל בּוֹנֶה הוּא לְכַתְּחִלָּה הַשְׁרָקְלִין אוֹ הַחֲצַר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אוֹתָהּ הַכְּפָּה שֶׁמַּעֲמִידִין בָּהּ הָעַכּוּ"ם, אַלְמָא דְּלֹא נִקְרָא הַבַּיִת בְּשֵׁם מְשַׁמֵּשׁ לְעַכּוּ"ם, דְּשָׁם בְּבַיִת עַצְמוֹ אֵין שׁוּם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים רַק שֶׁמַּעֲמִידִין אֶת הָעֲבוֹדָה זָרָה עַל הַכְּפָּה שֶׁעָלֶיהָ וְלָכֵן לֹא נֶחְשַׁב הַבַּיִת אֶלָּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ט **(נ)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הר"ן): **(נ)** הַגְּרַ"א: יא **(לז)** תְּשׁוּבַת חֵתָם סוֹפֵר סִימָן מ"ב: **(נה)** יוֹרֶה דֵּעָה קל"ט (סי"ג): **(נט)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah